

УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ»**

ПРОГРАМА

вступного випробування для здобуття ступеня доктора

філософії

за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та

страхування»

Загальні положення

Програма іспиту орієнтована на вступників в аспірантуру зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», яка за переліком 2011 р. відповідає спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Для успішного засвоєння освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії вступники до аспірантури повинні мати ступінь магістра (або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі загальних нормативних та спеціалізованих фахових дисциплін, які передбачені навчальними планами зі спеціальності 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування». Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Мета вступного фахового випробування зі спеціальності – відбір до навчання в аспірантурі осіб, які продемонстрували найвищий рівень засвоєння фундаментальних та прикладних знань та вмінь, отриманих в результаті вивчення циклу дисциплін зі спеціальності 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування».

Програма вступного фахового випробування охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь особи, що бажає навчатись в аспірантурі ДВНЗ «Університет банківської справи», з метою здобуття освітньо-наукового рівня «доктор філософії» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Програма має міжпредметний характер з охопленням ключових аспектів відповідних навчальних дисциплін. Модулі програми відповідають компетенціям, для виконання яких має бути підготовлений магістр (спеціаліст).

Згідно з вимогами екзаменуючий повинен продемонструвати загальнотеоретичні та практичні знання зі спеціальності, яка орієнтована на вивчення методологічних і науково-прикладних питань, виявлення закономірностей, тенденцій розвитку структурних змін в системі державних і корпоративних фінансів, у банківській сфері, фінансовій діяльності підприємств, фінансового ринку та ринку цінних паперів, ринку страхових послуг, – що дають можливість пояснити роль фінансів у регулюванні та забезпеченні соціально-економічного розвитку держави та регіонів.

Пропонований варіант програми передбачає чітке структурування і розподіл навчального матеріалу за основними темами. Виклад основних положень тем деталізовано, що полегшує абітурієнту пошук літературних джерел і орієнтирів для підготовки до іспиту під час вступних випробувань.

Програма вступного іспиту зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» відображає загальне коло кваліфікаційних вимог до теоретичних знань претендентів для вступу до аспірантури. На основі цієї

УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

програми складається перелік питань вступного іспиту і формуються
екзаменаційні білети.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ ПРОГРАМИ ВСТУПНИХ ІСПИТІВ ДО АСПРАНТУРИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»

МОДУЛЬ 1. ФІНАНСИ

1.1. Фінанси та їх роль в економічному і соціальному розвитку

Предмет фінансової науки. Фінанси як специфічна сфера суспільних відносин. Об'єктивні передумови виникнення та розвитку фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна й історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Макро- і мікрорівень фінансів.

Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансів. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями. Функції фінансів як виявлення сутнісних ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів. Розподільна функція, її зміст. Об'єкти і суб'єкти розподілу та перерозподілу вартості національного продукту. Контрольна функція. Взаємозв'язок розподільної і контрольної функцій. Дискусійні питання щодо сутності та функцій фінансів.

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення. Фінансові ресурси як носії фінансових відносин, їх класифікація. Фінансове регулювання і фінансове стимулювання соціально-економічного розвитку. Роль фінансів у забезпеченні сталого економічного розвитку.

Фінансова система: внутрішня та організаційна будова. Сфери та ланки фінансової системи, їх взаємозв'язок. Завдання та функції органів фінансового апарату.

Необхідність і зміст фінансової політики. Мета і завдання фінансової політики. Характеристика елементів фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики. Напрями та типи фінансової політики. Основні завдання фінансової політики в Україні. Пріоритети у внутрішній та зовнішній фінансовій політиці України. Проблеми макроекономічної фінансової стабілізації. Сучасні інструменти реалізації фінансової політики держави. Фінансовий механізм: його структура, основні шляхи вдосконалення.

Фінансове планування та прогнозування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика. Фінансовий контроль. Зміст фінансового контролю, його призначення. Види, форми і методи фінансового контролю. Фінансовий моніторинг. Суб'єкти фінансового контролю в Україні, їх функції.

1.2. Основи теорії державних та муніципальних фінансів

Бюджетний устрій і бюджетна система та принципи її побудови. Економічна природа, сутність та призначення бюджету. Функції бюджету. Роль бюджету в сучасному суспільстві. Бюджетна політика в Україні: теоретичні засади, сучасні реалії та проблеми ефективності. Бюджетний механізм. Взаємозалежність бюджету і макроекономічних показників. Загальний і спеціальний фонди бюджету.

Види бюджетів. Центральний бюджет держави, його призначення. Місцеві бюджети, їх види. Централізовані регіональні бюджети та бюджети громад місцевого самоврядування. Проблеми забезпечення самостійності органів місцевого самоврядування та фінансова незалежність місцевого самоврядування в умовах децентралізації. Сутність системи міжбюджетних відносин, види міжбюджетних трансфертів.

Доходи бюджету та їх класифікація. Джерела і методи формування доходів бюджету. Внутрішні джерела бюджетних надходжень. ВВП як основне джерело формування доходів бюджету. Податкові доходи бюджету. їх динаміка, зміни і тенденції розвитку. Неподаткові доходи бюджету. Чинники, що впливають на структуру доходів бюджету.

Видатки бюджету та їх класифікація. Функціональна, економічна, відомча і програмна класифікація видатків. Поточний бюджет і бюджет розвитку. Форми бюджетного фінансування. Чинники, що впливають на структуру видатків бюджету. Поняття бюджетного фінансування та його організація. Основні принципи фінансування видатків бюджету. Розпорядники коштів, їх права та обов'язки. Ступені розпорядників коштів з Державного і місцевих бюджетів. Фінансування видатків за відомчою та програмною класифікацією.

Бюджетний процес. Сутність та складові бюджетного процесу, його регламентування. Бюджетні повноваження суб'єктів бюджетного процесу.

Бюджетний менеджмент, його сутність, складові і роль. Бюджетування як складова бюджетного менеджменту, пов'язана з розробленням і аналізом бюджетів на макрофінансовому рівні.

Організація бюджетного планування. Порядок складання проекту Державного бюджету України. Інформація для прогнозних і планових розрахунків. Засади складання проекту Державного бюджету.

Касове виконання бюджету в Україні. Органи, які беруть участь у касовому виконанні бюджету, розподіл функцій між ними. Бюджетний дефіцит / профіцит.

Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні фінансових ресурсів держави та покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського. Види державного кредиту. Внутрішні та зовнішні

державні запозичення. Кредитори держави на внутрішньому і зовнішньому фінансових ринках. Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Класифікація внутрішніх державних позик. Спрямування частини вкладів населення у державний кредит. Казначейські позики. Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики. Позики міжнародних фінансових організацій. Міжурядові позики та комерційні запозичення на зовнішніх фінансових ринках.

Державний борг, причини його виникнення і зростання. Види державного боргу і обмеження його граничного рівня. Джерела погашення державного боргу. Управління державним боргом і його методи. Рефінансування та реструктуризація боргу. їх зміст і передумови використання. Амортизація і обслуговування боргу. Коефіцієнти обслуговування внутрішнього і зовнішнього боргу. Забезпечення повернення боргу і виплати відсотків.

Держава як кредитор. Внутрішнє та зовнішнє кредитування. Кредитування за окремими державними програмами. Державні гарантії за запозиченнями суб'єктів господарювання. Напрями використання коштів, отриманих від державних запозичень: фінансування дефіциту бюджету, формування валютних резервів центрального банку, фінансування інвестиційних проектів. Ефективність державних запозичень.

1.3. Податкова система і політика адміністрування податків

Сутність податків, їх функції та роль. Податки та інші форми платежів до бюджету: плата, внески і відрахування, збори. Основні напрямки регулювання економіки за допомогою податків. Функції податків та їх зміст. Елементи системи оподаткування. Види податкових ставок та методи їх побудови. Універсальні та диференційовані податкові ставки. Тверді і процентні ставки. Види процентних ставок. Податковий кредит, податкова знижка, податкове зобов'язання. Класифікація податків, її ознаки. Податкова система, її структура. Основні етапи становлення та розвитку податкової системи України. Склад і структура податкової системи України.

Види прямих податків. Реальні і особисті податки. Розвиток прямого оподаткування у контексті переходу від реальних до особистих податків. Податок на прибуток підприємств як форма прибуткового оподаткування юридичних осіб. Оподаткування доходів фізичних осіб, проблеми та перспективи розвитку даного виду оподаткування в Україні. Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування, його бюджетне значення.

Економічна природа непрямих податків, їх класифікація. Особливості справляння податку на додану вартість як форми універсального акцизу. Акцизи як основна сучасна форма непрямих оподаткування. їх види. Акцизний

збір в Україні як форма специфічних акцизів, його недоліки і переваги, порядок обчислення і сплати. Мито в Україні. Митна політика та її цілі. Платники мита і об'єкт оподаткування.

Спрощена система оподаткування. Особливості нарахування і сплати єдиного податку для юридичних осіб та для фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності. Фіксований сільськогосподарський податок, його платники і форми сплати.

Спеціальні податкові режими в Україні. Місцеві податки і збори: порядок справляння та резерви зростання. Майнове оподаткування. Повноваження місцевих органів влади щодо встановлення місцевих податків і зборів.

Сутність і складові податкового менеджменту. Облік платників податків. Особовий рахунок платника податку. Розстрочка та відстрочка податкових зобов'язань платника. Податковий борг (недоїмка). Пеня. Камеральна перевірка. Документальна перевірка. Оскарження дій податкових органів. Податкове планування і прогнозування. Теорія і практика застосування планування і прогнозування на державному і корпоративному рівні. Податкове адміністрування і податковий контроль: призначення і порядок проведення. Форми і методи податкового контролю.

Критерії формування податкової політики та напрямки її реалізації. Податкова політика України в сучасних умовах. Організація діяльності ДФС України та основні напрямки її модернізації. Необхідність реформування податкової системи.

1.4. Фінансове забезпечення і регулювання соціальних процесів у державі

Бюджетне фінансування освіти і науки та охорони здоров'я. Фінансове забезпечення соціального захисту населення. Єдиний соціальний внесок як доходна база для соціального страхування.

Пенсійне страхування і його організація. Солідарна, накопичувальна і змішана пенсійні системи, їх переваги і недоліки. Пенсійний фонд України, його функції і завдання. Недержавні пенсійні фонди, їх види.

Фонди державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, на випадок безробіття, від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, які спричинили втрату працездатності. Джерела формування та напрями використання коштів. Види матеріального забезпечення і соціальних послуг, умови їх надання.

Медичне страхування, його мета, джерела, принципи та організаційні засади. Зарубіжний досвід здійснення медичного страхування. Запровадження обов'язкового соціального медичного страхування в Україні, проблеми і перспективи.

1.5. Фінансовий ринок

Фінансовий ринок як економічна категорія, його суспільне призначення. Функції фінансового ринку. Об'єкти та суб'єкти фінансового ринку. Фінансові посередники та їх характеристика. Сегменти фінансового ринку. Фінансові інструменти та їх види. Фінансові послуги. Ринок грошей та ринок капіталів. Ринок цінних паперів та кредитний ринок. Ринок похідних та структурованих фінансових інструментів. Валютний ринок. Ринок фінансових послуг і його роль у функціонуванні економічної системи. Взаємозв'язок фінансового ринку і ринку фінансових послуг. Місце і роль держави на фінансовому ринку.

Особливість ринку грошей як ринку короткострокових високоліквідних фінансових активів. Функції грошового ринку. Забезпечення руху короткострокових ліквідних фінансових потоків, купівлі-продажу грошей як засобів платежу. Ринок банківських позичок як ринок короткострокових та середньострокових позичок для фінансування оборотного капіталу. Інструменти ринку грошей.

Поняття ринку цінних паперів, його суть, функції і місце в системі фінансового ринку. Учасники ринку цінних паперів: емітенти, інвестори, інвестиційні інститути. Класифікація цінних паперів. Деривативи.

Ринок пайових цінних паперів. Акція як титул власності (частка в статутному капіталі). Класифікація акцій. Емісія, реєстрація та розміщення акцій. Методи розміщення. Основні показники, що використовуються для характеристики акцій. Дохід (чистий прибуток) на акцію. Коефіцієнт сплати дивідендів. Курс (ціна) акції.

Ринок боргових цінних паперів. Облігації та їх класифікація. Ринки державних і корпоративних облігацій. Муніципальні облігації та їх особливості. Основні показники, що використовуються для характеристики облігацій. Дохідність і рейтинг облігацій.

Ринок похідних фінансових інструментів. Учасники ринку та мотивація їхньої участі. Хеджування та спекуляція. Форвардні і ф'ючерсні контракти. Організація ф'ючерсної торгівлі. Ціноутворення на ф'ючерсному ринку. Характеристика опціонного контракту. Цілі укладання опціонних контрактів. Європейський і американський опціони. Опціони колл і пут.

Роль і призначення вторинного ринку цінних паперів. Форми організації вторинного ринку (біржовий і позабіржовий ринки), необхідні умови їх функціонування. Характеристика біржової торгівлі, структура біржового ринку. Учасники біржової торгівлі. Види біржових угод. Процедура лістингу і делістингу. Фондові індекси та їх значення.

Інститути спільного інвестування. Інвестиційні фонди, їх організаційно-правова форма і принципи діяльності. Корпоративні інвестиційні фонди. Пайові

інвестиційні фонди (ПФ), їх види і класифікація. Організація діяльності ПФ. Інвестиційна політика ПФ.

Основні елементи регулювання фондового ринку. Цілі та завдання регулювання. Органи регулювання та нагляду ринку фінансових послуг. Саморегулювальні організації та об'єднання професійних учасників. Концепція формування фондового ринку в Україні. Перспективи розвитку ринку цінних паперів України

1.6. Корпоративні фінанси

Сутність корпоративних фінансів та принципи їх організації. Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм та форм власності. Фінансовий менеджмент як система управління корпоративними фінансами. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств. Основний і оборотний капітал підприємства.

Прибуток підприємства: суть і методи його визначення. Рентабельність підприємства, продукції і виробничих фондів. Розподіл і використання прибутку підприємств.

Фінансовий стан підприємства: показники фінансової стійкості підприємства, критерії і методи оцінки; платоспроможність підприємства; ліквідність балансу. Зміст, цілі та завдання фінансового планування на підприємстві, його роль і місце у фінансово-господарській діяльності в умовах ринку. Види фінансових планів на підприємстві. Прогнозування фінансових результатів.

Організація фінансової роботи на підприємстві, цілі, завдання, основні принципи. Технологія управління фінансовими ризиками. Корпоративне управління і вплив його якості на вартість компанії. Оцінка фінансових активів і бізнесу: метод дисконтованого грошового потоку (DCF).

Структура капіталу. Теорії структури капіталу. Модель Модильяні-Міллера. Модель CAPM. Цільова структура капіталу і її розподіл. Розрахунок оптимальної структури капіталу. Виробничий і фінансовий леверидж. Дія структури капіталу на ринкову вартість підприємства.

Дивідендна політика компанії. Теорії дивідендної політики. Процедури і форми розрахунків по дивідендах. Джерела виплати дивідендів. Обмеження. Теорії дивідендної політики. Зміна дивідендів в часі.

Управління оборотними активами. Управління запасами. Дебіторська заборгованість на підприємстві, її види і способи оцінки. Ліквідність оборотних активів. Види вартісної оцінки оборотних активів. Методи оцінки запасів товарно-матеріальних цінностей.

Сутність і види інвестицій підприємств. Формування інвестиційної політики підприємств. Форми реальних інвестицій і особливості управління ними. Управління фінансовими інвестиціями. Джерела фінансування

інвестицій. Окупність інвестицій та її розрахунок. Формування інвестиційного портфеля. Оцінка привабливості та дохідності об'єктів вкладень підприємств.

Поняття банкрутства, чинники, що визначають темпи стійкого зростання. Неспроможність підприємства і ознаки його банкрутства. Моделі прогнозування банкрутства. Фінансова санація підприємства в системі антикризового управління. Менеджмент санації підприємства, його функції та завдання. Методи фінансування санації підприємства.

Сутність фінансового планування та його значення в діяльності підприємств. Методи та інструменти фінансового планування. Види фінансових планів, їх характеристика та особливості. Бюджетування в системі фінансового планування. Сутність та значення фінансового прогнозування в діяльності підприємств.

1.7. Фінанси домогосподарств

Особливості фінансів домогосподарств і сфера їх функціонування. Внутрішні та зовнішні фінансові відносини домогосподарств. Джерела і форми доходів домогосподарств. Грошові та натуральні доходи. Номінальні і реальні доходи. Заробітна плата та її роль у формуванні доходів бюджету домогосподарств. Соціальні та страхові виплати. Доходи від активів та інші доходи домогосподарств. Чинники впливу держави на формування доходів бюджету домогосподарств.

Споживча поведінка домогосподарств. Гранична схильність до споживання. Гранична схильність до заощаджень. Домогосподарства на фінансовому ринку.

Витрати бюджету домогосподарств, їх класифікація. Фінансові рішення домогосподарств щодо розміщення доходів. Обов'язкові платежі домогосподарств: податки і відрахування до державних соціальних фондів, комунальні та інші щомісячні платежі. Поточні та капітальні витрати на споживання. Грошові заощадження. Депозитні та кредитні операції домогосподарств з банками і кредитними спілками.

Інвестиційна діяльність та формування інвестиційного портфеля домогосподарств. Капітальні інвестиції у нерухомість, основний капітал, нематеріальні активи. Фінансові інвестиції у цінні папери, корпоративні права, депозити, банківські метали. Фактори, що впливають на формування інвестиційного портфеля домогосподарств.

МОДУЛЬ 2. БАНКІВСЬКА СПРАВА

2.1. Гроші та грошовий обіг

Характеристика грошей як економічної категорії. Еволюція грошей, мінливість функціональних властивостей національних грошей залежно від зміни соціально-економічних умов і середовища. Функції грошей.

Теорії грошей і їх еволюція. Сучасні напрями розвитку теорії грошей. Тлумачення суті грошей в сучасних теоріях грошей. Еволюція форм грошового обігу. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Основні чинники пропозиції грошей.

Грошова система, її суть. Елементи грошової системи та їх характеристика. Механізм грошової емісії. Первинна емісія грошей. Вторинна емісія грошей, особливості ефекту мультиплікації.

Зміст поняття грошовий оборот. Грошова маса, що обслуговує грошовий обіг. Грошові агрегати та їх формування. Швидкість обігу грошей: поняття, характеристика, показники. Попит і пропозиція на гроші. Закон грошового обігу, його зміст та значення у підтриманні рівноваги в економічній системі. Готівковий та безготівковий оборот. Проблеми становлення та розвитку грошової системи України.

Сутність та закономірності розвитку інфляції. Види інфляції. Особливості інфляції в Україні. Грошові реформи: поняття, цілі та види грошових реформ. Основні способи проведення грошових реформ.

2.2. Кредит та його роль у ринковій економіці

Необхідність, сутність і роль кредиту. Об'єкти, суб'єкти та типи кредитних відносин. Характеристика форм, видів та функцій кредиту. Позичковий процент: сутність, види, економічні межі. Функції та роль процента. Роль кредиту у ринковій економіці. Теорії кредиту. Принципи кредитування.

Особливості механізму надання та погашення окремих видів кредитів. Консорціальні та паралельні кредити. Споживчий кредит. Кредитна лінія. Овердрафт. Іпотечні кредити. Факторингові та форфейтингові операції. Лізингові операції. Інвестиційні кредити підприємствам. Державне кредитування. Особливості та роль міжнародного кредиту.

Контроль за використанням і погашенням кредиту. Кредитні санкції. Кредитний портфель банку: поняття, зміст та структура, етапи процесу управління, моніторинг та контроль.

Кредитний ризик і методи управління ним. Аналіз якості кредитного портфеля. Засоби захисту від кредитного ризику. Забезпечення безпеки кредитних операцій. Сучасні методи забезпечення повернення кредиту. Управління проблемними кредитами.

2.3. Банки і банківська діяльність

Поняття та структура банківської системи. Класифікація комерційних банків. Комерційні банки, їх види, функції та організаційна структура. Правове забезпечення банківської діяльності.

Пасивні операції банків. Власний капітал банку: поняття, структура, джерела формування, функції. Порівняльна оцінка вітчизняної і зарубіжної практики оцінки капітальної бази банку. Сучасні тенденції оцінки достатності капіталу. Методи управління капіталом банків. Джерела формування залучених фінансових ресурсів банку. Депозитні операції. Емісія цінних паперів власного боргу. Методи управління зобов'язаннями банків

Активні операції банків. Класифікація банківських кредитів. Організація кредитного процесу у банку. Умови кредитної угоди, кредитний договір. Оцінка кредитоспроможності позичальника. Форми забезпечення повернення банківських позичок. Порядок надання і способи погашення позичок. Особливості банківського інвестиційного кредитування. Фінансові інвестиції банків. Управління інвестиційним портфелем банку.

Банківські послуги, їх класифікація, зміст та значення. Ринок банківських послуг, перспективи його розвитку в сучасних умовах. Розрахунково касове обслуговування клієнтів. Система грошових платежів і розрахунків: види і форми безготівкових розрахунків. Валютні операції банків. Нетрадиційні послуги банків.

Платоспроможність банку як критерій його фінансової стійкості. Зміст понять ліквідності балансу банку. Характеристика сучасного інструментарію оцінки ліквідності вітчизняних банків.

Поняття і види банківських ризиків: методологічні питання платоспроможності комерційного банку; класифікація банківських ризиків; вплив ризиків на показники прибутку і достатності капіталу банку.

Система ризик-менеджменту в кредитній організації. Інструменти оцінки ризику банківської діяльності. Значення, види та методи аналізу в управлінні банком. Критерії і показники оцінки фінансового стану комерційного банку. Показники оцінки рентабельності діяльності банку.

2.4. Центральний банк і грошово-кредитна політика

Необхідність створення та функціонування центральних банків. Функції центрального банку. Незалежність центрального банку. Правовий статус і функції НБУ. Структура НБУ. Організація бюджетного процесу НБУ, принципи та суб'єкти кошторисної діяльності.

Грошово-кредитне регулювання і грошово-кредитна політика: теоретичні і практичні аспекти. Система грошово-кредитного регулювання і її елементи. Поняття методів і інструментів грошово-кредитного регулювання, їх

класифікація. Політика кількісного регулювання (таргетування) грошової бази, політика обов'язкових резервів, процентна політика, політика валютного курсу.

Система банківського нагляду, структура основних елементів банківського нагляду. Виїзний і дистанційний нагляд. Економічні нормативи діяльності банків. Заходи впливу НБУ на діяльність комерційних банків.

Валютне регулювання НБУ. Валютний контроль. Прямі і непрямі методи валютного регулювання НБУ. Золотовалютні резерви в системі валютного регулювання. Порядок складання і прогнозування платіжного балансу.

Механізм обслуговування державного зовнішнього та внутрішнього боргу НБУ.

МОДУЛЬ 3. СТРАХУВАННЯ

3.1. Страхування, його сутність та роль в економіці

Страхування як економічний інститут, необхідність страхового захисту. Сутність і функції страхування. Принципи страхування. Роль страхування в активізації бізнесу, формуванні й використанні фондів соціального призначення, збільшенні обсягів інвестицій в економіку.

Поняття та ознаки класифікації страхування. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове страхування, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування.

Поняття ризику в страхуванні: його види. Рівень і частота ризику та розмір шкоди. Управління ризиком. Роль ризик-менеджменту. Активне й пасивне запобігання ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особистому страхуванні. Оцінка страхового ризику. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.

3.2. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. Спеціалізація страховиків. Страхові об'єднання (ЛСОУ, МТСБУ, Морське страхове бюро України) та їх функції. Страхові послуги як об'єкт взаємовідносин страховиків і страхувальників. Канали реалізації страхових послуг. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Державне регулювання страхової діяльності. Шляхи наближення законодавчої та нормативної бази страхування в Україні до міжнародних стандартів. Уповноважений орган нагляду за страховою діяльністю та його функції. Вплив процесів глобалізації економіки на розвиток вітчизняного страхового ринку.

Особисте страхування, його соціально-економічне значення та основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування пенсій в

контексті здійснюваної в країні пенсійної реформи. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Добровільне індивідуальне і колективне страхування від нещасних випадків. Медичне страхування: форми й умови його проведення. Страхування майна юридичних осіб (вогневе страхування). Особливості страхування врожаю сільськогосподарських культур та тварин. Страхування технічних ризиків. Страхування транспортних засобів та вантажів. Особливості страхування будівель, тварин та домашнього майна громадян. Страхування відповідальності товаровиробника за якість продукції. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Страховий поліс «зелена картка». Страхування відповідальності за неповернення кредитів. Страхування професійної відповідальності.

Необхідність, сутність і методи перестраховування. Форми проведення перестраховувальних операцій. Співстрахування і механізм його застосування.

3.3. Страхова діяльність

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на ведення страхової справи. Формування прибутку страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку. Особливості оподаткування страховиків.

Поняття та значення посилення надійності страховика. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір страхових ризиків. Тарифна політика. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності. Фактичний і нормативний запас платоспроможності страховика, порядок обчислення цих показників.

Інвестиційна діяльність страхової компанії. Інвестиційна політика та стратегія. Принципи розміщення технічних і математичних резервів. Напрями вкладень страхових резервів. Оцінка ефективності страхових інвестицій.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Фахові вступні випробування для вступників передбачають виконання завдань у вигляді відповідей на питання білету, які об'єктивно визначають їх рівень підготовки.

Під час оцінки вступного випробування враховуються такі критерії:

- достатність обсягу знань;
- ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, законами, правилами, економічними явищами;
- рівень володіння економічною теорією і логікою міркувань;
- рівень здійснення аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення;
- вміння інтегрувати та диференціювати знання, рівень усвідомлення суті завдання.

Вступні випробування відбуваються у формі іспиту, результат вступного випробування з фаху оцінюється за **100-бальною системою**.

90-100 балів виставляється абітурієнтам, які в повному обсязі продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, подіями, адекватно оперували ними під час розв'язання завдань.

74-89 бали виставляється за умов достатньо повних відповідей. Відповідь має бути правильною, логічно обґрунтованою, демонструвати знання теоретичного матеріалу, вміння самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Проте в роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

60-73 бали виставляється за знання, продемонстровані в неповному обсязі. Вони, як правило, носять фрагментарний характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що абітурієнт неповною мірою обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни і не може дати достатньої критичної оцінки.

0-59 бали виставляється за неправильну або неповну відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Відповідь засвідчує, що програмним матеріалом абітурієнт не володіє. Вступне фахове випробування перескладанню не підлягає.

За результатами виконаних завдань набрані бали порівнюються до відповідних оцінок:

- 90-100 – «відмінно»;
- 74-89 – «добре»;
- 60-73 – «задовільно»;
- 0-59 – «незадовільно».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ ЕКЗАМЕН ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ В АСПІРАНТУРУ

1. Фінанси як економічна категорія. Функції фінансів.
2. Сучасні пріоритети та інструменти реалізації фінансової політики держави.
3. Фінансовий механізм: його структура, основні шляхи вдосконалення.
4. Фінансова система, її склад, структура, розвиток і принципи формування.
5. Суть, завдання і принципи фінансового контролю.
6. Організація державного фінансового контролю в Україні.
7. Фінансове планування і прогнозування: теоретичні засади, сучасні реалії та проблеми.
8. Бюджетний устрій і бюджетна система та принципи її побудови.
9. Сутність та призначення бюджету. Роль бюджету в сучасному суспільстві.
10. Бюджетна політика в Україні: теоретичні засади, сучасні реалії та проблеми ефективності. Бюджетний механізм.
11. Державний кредит та державний борг: проблеми оптимізації структури та організації ефективного управління.
12. Інструменти управління внутрішнім і зовнішнім державним боргом, ефективність їх використання.
13. Система доходів і видатків бюджетів як засіб реалізації соціально-економічної політики держави.
14. Методи формування доходів державного бюджету, переваги і недоліки їхнього використання.
15. Бюджетний процес та його розвиток в умовах економічних перетворень.
16. Місцеві фінанси як ланка фінансової системи держави. Проблеми та перспективи реформування системи місцевих фінансів в Україні.
17. Місцеві фінансові інститути: характеристика складових, реалії та перспективи розвитку.
18. Проблеми забезпечення самостійності органів місцевого самоврядування та фінансова незалежність місцевого самоврядування в умовах децентралізації.
19. Сутність системи міжбюджетних відносин, види міжбюджетних трансфертів.
20. Податки як економічна і правова категорія. Наукові основи побудови податкової системи.
21. Структура податкової системи та її роль у фіскальній політиці держави.
22. Економічна природа непрямих податків, їх класифікація. Проблематика справляння податку на додану вартість як форми універсального акцизу.
23. Сучасні реалії специфічного акцизного оподаткування в Україні та світі.
24. Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання в державі.

25. Пряме оподаткування. Податок на прибуток підприємств як форма прибуткового оподаткування юридичних осіб.
26. Оподаткування доходів фізичних осіб, проблеми та перспективи розвитку даного виду оподаткування в Україні.
27. Спеціальні податкові режими в Україні.
28. Місцеві податки і збори: порядок справляння та резерви зростання. Майнове оподаткування.
29. Податкове адміністрування і податковий контроль: призначення і порядок проведення. Форми і методи податкового контролю.
30. Критерії формування податкової політики та напрямки її реалізації. Організація діяльності ДФС України та основні напрямки її модернізації.
31. Солідарна, накопичувальна і змішана пенсійні системи, їх переваги і недоліки.
32. Сучасні тенденції організації і функціонування системи соціального страхування.
33. Сутність, об'єкти та суб'єкти фінансового ринку.
34. Фінансові посередники та їх характеристика.
35. Ринки пайових та боргових цінних паперів, їхні інструменти.
36. Державне регулювання фондового ринку.
37. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств. Основний і оборотний капітал підприємства.
38. Прибуток підприємства: суть і методи його визначення. Розподіл і використання прибутку підприємств.
39. Фінансовий стан підприємства, критерії і показники оцінки.
40. Зміст, цілі та завдання фінансового планування на підприємстві.
41. Організація фінансової роботи на підприємстві, цілі, завдання, основні принципи.
42. Дивідендна політика компанії. Джерела виплати дивідендів.
43. Управління оборотними активами. Дебіторська заборгованість на підприємстві, її види і способи оцінки.
44. Ліквідність оборотних активів. Методи оцінки запасів товарно-матеріальних цінностей.
45. Поняття банкрутства, чинники, що визначають темпи стійкого зростання. Неспроможність підприємства і ознаки його банкрутства.
46. Менеджмент санації підприємства, його функції та завдання. Методи фінансування санації підприємства.
47. Джерела і форми доходів домогосподарств. Чинники впливу держави на формування доходів домогосподарств.
48. Витрати бюджету домогосподарств, їх класифікація. Фінансові рішення домогосподарств щодо розміщення доходів.

49. Інвестиційна діяльність та формування інвестиційного портфеля домогосподарств.
50. Характеристика грошей як економічної категорії. Функції грошей.
51. Різновидності сучасних грошей, їх характеристика.
52. Попит на гроші та його вплив на їх сталість. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші.
53. Сутність та структура грошового обороту.
54. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати та грошова база.
55. Сутність, призначення та структура грошової системи. Види грошових систем та їх еволюція. Створення і розвиток грошової системи України.
56. Сутність та особливості функціонування грошового ринку.
57. Інфляція: сутність, закономірність розвитку та особливості прояву в економіці держави.
58. Закон грошового обігу, його зміст та значення у підтриманні рівноваги в економічній системі.
59. Грошові реформи: поняття, цілі та види грошових реформ. Основні способи проведення грошових реформ.
60. Валютний курс та конвертованість валют. Суть, основи формування і види валютного курсу.
61. Валютні системи та валютна політика. Особливості формування валютної системи України.
62. Золотовалютні резерви в системі валютного регулювання.
63. Національний банк України (НБУ): завдання, функції, структура управління.
64. Інструменти грошово-кредитної політики, особливості їх застосування в сучасних умовах.
65. Грошово-кредитна політика НБУ та її вплив на економічне зростання в державі.
66. Регулювання банківської діяльності Національним банком України.
67. Механізми забезпечення макроекономічної фінансової стабілізації.
68. Власний капітал банку: поняття, структура, джерела формування, методи управління.
69. Джерела формування залучених фінансових ресурсів банку. Методи управління зобов'язаннями банків.
70. Організація кредитного процесу в банку.
71. Управління інвестиційним портфелем банку.
72. Ринок банківських послуг, перспективи його розвитку в сучасних умовах.
73. Система ризик-менеджменту в кредитній організації. Інструменти оцінки ризику банківської діяльності.
74. Сучасний інструментарій оцінки ліквідності вітчизняних банків.

75. Напрями підвищення ефективності функціонування банківської системи України.
76. Економічна сутність страхових відносин. Функції, принципи та види страхування.
77. Характеристика галузей страхування. Особливості обов'язкової та добровільної форм здійснення страхування.
78. Сутність перестраховування та його основні елементи.
79. Сутність страхової послуги, її характеристика та види страхових послуг. Тарифна політика в страхуванні.
80. Загальні засади страхування майна. Проблематика та перспективи його розвитку в Україні.
81. Особисте страхування, його роль та місце в системі страхового захисту громадян.
82. Медичне страхування, його мета, джерела, принципи та організаційні засади.
83. Страхова послуга як форма реалізації страхового захисту в умовах ринку. Класифікація страхових послуг
84. Види страхової премії і методи її сплати. Ризикова премія і ризикова надбавка.
85. Державне регулювання страхової діяльності в Україні та проблеми його адаптації до міжнародних стандартів.
86. Страховик як інституціональний інвестор. Структура прибутків і витрат вітчизняних страхових компаній.
87. Фінансова надійність страховика та методи її забезпечення.
88. Страхування пенсій в контексті здійснюваної в Україні пенсійної реформи.
89. Особливості функціонування страхового ринку України та перспективи його розвитку.
90. Доходи і витрати страхових компаній. Управління фінансами страхових компаній.
91. Формування інвестиційної політики та стратегії страхової компанії.
92. Інвестиційна діяльність страхової компанії. Оцінка ефективності страхових інвестицій.
93. Принципи розміщення та напрями вкладень страхових резервів.
94. Страховик як фінансовий посередник. Диверсифікація страхової діяльності.
95. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.
96. Система ризик-менеджменту в страховій компанії. Інструменти оцінки ризику у страхуванні.
97. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.
98. Страхування відповідальності за неповернення кредитів.
99. Характеристика галузей та видів страхування в Україні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>.
2. Бюджетний кодекс України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17&p=1309936556715078>.
3. Податковий кодекс України: [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
4. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р. № 2121- III. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
5. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999 р. № 679-XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
6. Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок” від 23 лютого 2006 р., № 3480-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
7. Закон України “Про страхування” від 07 березня 1996 № 85/96-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.
8. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” від 12 липня 2001 № 2664-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
9. Закон України “Про Державний бюджет України” на відповідний рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
10. Азаренкова Г. М. Управління фінансовими ресурсами банку: монографія / Г. М. Азаренкова, І.І. Біломісна, В. Г. Сословський. - К.: УБС НБУ, 2012. - 179 с.
11. Азаренкова Г. М. Фінансовий менеджмент у запитаннях і відповідях: навч.-метод. посібник / Г.М. Азаренкова, К.В. Орехова, О.М. Біломістний. – Львів: «Новий Світ-2000», 2013. – 423 с.
12. Б'юкенен, Джеймс М. Суспільні фінанси і суспільний вибір. Два протилежних бачення держави / Д. М. Б'юкенен, Р. А. Масгрейв ; пер. з англ. А. Ю. Іщенко. – К. : Видавничий дім “КМ Академія”, 2004. – 176 с.
13. Банківський менеджмент: [підручник] / [за ред. О.А. Кіріченка, В.І. Міщенко]. – К.: Знання, 2005. – 831 с.
14. Банківські операції: [підручник] – 2-е вид. перероб. і доп. / Міщенко В.І., Слав'янська Н.Г., Коренева О.Г. – К.: Знання, 2007. – 796 с.

15. Банківські операції: [підручник] – 3-тє вид. перероб. і доп. / [за заг. ред. А.М.Мороза]. - К.: КНЕУ, 2008. – 608 с.
16. Банковское дело: Учебник / Под ред. Г.Н.Белоглазовой, Л.Кроливецкой. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 592 с.
17. Боргова стійкість державних фінансів / за ред. Т. І. Єфименко, С. А. Єрохіна, Т. П. Богдан. – К. : ДННУ “Акад. фін. управління”, 2014. – 712 с.
18. Бюджетна і податкова системи України у запитаннях і відповідях : навч. посіб. / М. І. Бондар, В. М. Опарін, О. М. Тимченко та ін. ; передм. Т. І. Єфименко. – К. : ДННУ “Акад. фін. Управління”, 2012. – 336 с.
19. Бюджетна система України: тренінг-курс : навч. посіб. / В. М. Опарін, С. Я. Кондратюк, Є. О. Малік та ін. ; за заг. ред. В. М. Опаріна ; передм. Т. І. Єфименко. – К. : ДННУ “Акад. фін. Управління”, 2012. – 392 с.
20. Бюджетний менеджмент: тренінг-курс : навч. посіб. / Л. Д. Сафонова, А. Є. Буряченко, Є. О. Малік та ін. ; за заг. ред. Є. О. Малік ; передм. Т. І. Єфименко. – К. : ДННУ “Акад. фін. управління”, 2012. – 400 с.
21. Василик О. Д. Державні фінанси України : підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк; Київський нац. унт. ім. Тараса Шевченка. – 2ге вид., перероб. та доп. – К. : Центр навч. літ., 2004. – 608 с.
22. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник / О. Д. Василик ; Київський нац. унт ім. Тараса Шевченка. – 4те вид., доп. – К. : НІОС, 2003. – 416 с.
23. Василик, О. Д. Бюджетна система України : підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк ; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : Центр навч. літ., 2004. – 544 с.
24. Вовчак О.Д. Страхування: Навчальний посібник.-Львів: ”Новий Світ-2000”, 2006.-480с.
25. Габбард Р. Глен. Гроші, фінансова система та економіка: [підруч.] / Габбард Р. Глен; [пер. з англ.; наук. ред. пер. М. Савлук, Д. Олесевич]. – К.: КНЕУ, 2004. – 889 с.
26. Гаманкова О. О. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика: [монографія] / Гаманкова О. О. – К.: КНЕУ, 2009. – 283 с.
27. Говорушко Т. А. Страхування : навч. посіб. / Т. А. Говорушко. –К. : Ліра-К, 2014. –328 с.
28. Гасанов С.С. Реформування фіскальної системи України у контексті євроінтеграційних процесів / С.С. Гасанов, В.П. Кудряшов, Р.Л. Балакін // Фінанси України. – 2015. - № 5. – С. 16-38.
29. Гриньова В. М. Гроші і кредит : підручник / В. М. Гриньова, Ю. М. Великий, О. Ю. Проскура; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ІНЖЕК, 2008. –312с.
30. Гроші та кредит : підручник / [М. І. Савлук та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф., засл. діяча науки і техніки України М. І. Савлука ; Держ.

вищ.навч. закл. “Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана”. – 6-те вид.,переробл. і допов. – К. : КНЕУ, 2011. – 590 с.

31. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник [Текст] / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.

32. Зимовець В. В. Державна фінансова політика економічного розвитку: [монографія] / Зимовець В. В. – К.: НАН України, Ін-т екон. та прогнозув., 2010. – 356 с.

33. Інвестиційне кредитування : навч. посібник / О. Д. Вовчак [та ін.]. — 2-ге вид., перероб. і доп. — Київ : Знання, 2013. — 227 с.

34. Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств / Кізіма Т. О. – К.: Знання, 2010. – 63 с.

35. Коваленко Ю. М. Інституціалізація фінансового сектору економіки: [монографія] / Юлія Михайлівна Коваленко; Національний університет ДПС України. – Ірпінь, 2013. – 608 с.

36. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими інвестиціями [навч. посіб.] / Ю. М. Коваленко; Національний університет ДПС України. – Ірпінь, 2010. – 350 с.

37. Козюк В. Монетарні засади глобальної фінансової стабільності: [монографія] / Козюк В. – Тернопіль: ТНЕУ, Економічна думка, 2009. – 728 с.

38. Кузнєцова А. Я., Азаренкова Г. М.Фінанси:підручник / за ред. А. Я.Кузнєцовой, Г. М.Азаренковой. – К. : УБС НБУ, 2011. – 495 с.

39. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика : Навч. посіб. / В. Д. Лагутін. – 4-е вид., стер. – К. : Знання, 2004. – 215 с.

40. Леоненко П. М. Теорія фінансів: підручник / За ред. В. М. Федосова, С. І. Юрій. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 576 с.

41. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин : моногр. / І. О. Луніна; Ін-т екон. прогнозування НАН України. – К. : Наук.думка, 2006. – 432 с.

42. Луніна І. О. Розвиток державних фінансів України в умовах глобалізації :[колект. монографія] / І. О. Луніна, О. О. Булана, Н. Б. Фролова,Т. П. Богдан, В. В. Баліцька, О. В. Короткевич, О. Є. Шпенюк; ред. :І. О. Луніна; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. – Київ, 2014.– 295 с.

43. Мишкін Ф. С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / Мишкін Ф. С.; [пер. з англ. С. Панчишин, Г. Стеблій, А. Стасишин]. – К.: Основи, 1998. – 963 с.

44. Міщенко В.І. Вдосконалення інституційних засад забезпечення стабільності функціонування фінансового сектору України / В. І. Міщенко, В. В. Крилова, М. В. Ніконова та ін. – К.: ЦНД НБУ, 2012. – 87 с.

45. Моніторинг кредитного ризику в контексті управління конкурентоспроможністю банку : монографія / Л. О. Гаряга, Т. І. Гончарук, М. Е. Люзняк, Г. М. Чепелюк. - К.: УБС НБУ, 2012. - 325 с.
46. Недержавні пенсійні фонди у структурі сучасних пенсійних систем : монографія / Т. С. Смовженко, Н. В. Ткаченко, Н. А. Цікановська ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. - К.: УБС НБУ, 2012. - 310 с.
47. Науменкова С. В. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. – К.: Знання, 2010. – 532 с.
48. Науменкова С. В. Розвиток фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури: монографія / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. – К.: Університет банківської справи, Центр наукових досліджень Національного банку України, 2009. – 384 с.
49. Павлюк К. В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки України / К. В. Павлюк. – К. : НДФІ, 2006. – 584 с.
50. Пересада А. А. Фінансові інвестиції: підруч. / А. А. Пересада, Ю. М. Коваленко. – К.: КНЕУ, 2006. – 728 с.
51. Петленко Ю. В. Місцеві фінанси : конспект лекцій / Ю. В. Петленко, О. Д. Рожко. – К. : Кондор, 2011. – 282 с.
52. Пшик Б. І. Фінансово-кредитні відносини в Україні: становлення, розвиток, напрями вдосконалення : монографія / Б. І. Пшик ; Інститут регіональних досліджень НАН України. - К.: УБС НБУ, 2011. - 551 с.
53. Пшик Б. І. Інвестиційне кредитування: навч. посібник / Б. І. Пшик. – Л. : ЛБІ НБУ, 2005. – 291 с.
54. Рисін В. В. Реалізація ресурсної політики банків в умовах фінансової нестабільності : монографія / Віталій Васильович Рисін. - К.: УБС НБУ, 2012. - 390 с.
55. Стійкість фінансових ринків України та механізми її забезпечення / [О. І. Барановський, В. Г. Барановська, Є. О. Бублик та ін]; за ред. д-ра екон. наук. О. І. Барановського; НАН України ; Ін-т екон. та прогноз. – К., 2010. – 492 с.
56. Страхування [Підручник] / За ред. В.Д.Базилевича. – К.:Знання, 2008.
57. Ткаченко Н.В. Страхування. Навчальний посібник. – К.: ЛіраК, 2007. – 376 с.
58. Фінанси: підручник / [С. І. Юрій та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. С. І. Юрія, д-ра екон. наук, проф. В. М. Федосова. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Знання, 2012. – 688 с.
59. Фінансова система України: взаємодія корпоративного та державного секторів / Т. І. Єфименко, І. О. Лютий, С. С. Гасанов та ін. – К. : ДННУ “Акад. фін. Управління”, 2012. – 244 с.
60. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підручник. – К. : Знання, 2006. – 439 с.

61. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навчальний посіб. - 2-ге вид.; випр. доб. - К.: Знання - Прес, 2003.
62. Шинази Г. Дж. Сохранение финансовой стабильности / Г. Дж. Шинази. – МВФ: Управление внешних связей, 2005. – 27 с.
63. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / І. О. Школьник, І.М. Боярко, Б. І. Сюркало. – Суми : Університетська книга, 2009. – 301 с.
64. Шумелда Я.П. Страхування. Навчальний посібник. Вид. 2. - Тернопіль: Джура, 2006.
65. Щукін Б. М. Інвестування / Б. М. Щукін. – К. : МАУП. – 2008. – 216 с.
66. Управління якістю активів у банках: монографія / кол. авт.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Р. А. Слав'юка. - К.: УБС НБУ, 2013. – 198.
67. Фінанси : підручник / С. І. Юрій, В. М. Федосов, Л. М. Алексеєнко, І. В. Зятковський, О. П. Кириленко. – К. : Знання, 2008. – 611 с.